

PRAVNA PRAZNINA

uvod:

- pravodajalec: teži k temu, da bi s formalnimi pravnimi viri zajel vsa družbena razmerja, ki pravno urejanje terjajo in prenesejo (*interesno konfliktna in razmerja ki potrebujejo pravno utrjenost*)
- družbena razmerja, ki niso urejena: niso predmet prava, so v domeni človekovega svobodnega ravnanja
- načelo zakonitosti: človekovo vedenje in ravnanje je pravno urejeno z ustavo, zakoni in splošnimi pravnimi akti, ki jih pravni subjekti poustvarjajo neposredno ali na temelju individualnih pravnih aktov

pravna praznina:

- če ni pravil, ki bi urejala družbeno razmerje: pravni akt ne more omejevati človekovega delovanja
- pravnim prazninam se ni mogoče izogniti
- pravodajalec ne more vnaprej predvideti čisto vseh družbenih razmerij, ki naj bodo urejena
- zaradi dinamike sodobnega življenja ni mogoče dopolnjevati formalnih pravnih virov in jih prilagajati razmeram
- na določenih področjih je treba obstoj pravnih praznin izključiti, ker bi bilo njihovo zapolnjevanje v nasprotju z načeli pravne varnosti → načelo zakonitosti v kazenskem pravu (*Nullum crimen, nulla poena sine lege praevia*)

začetna pravna praznina:

- pravodajalec ob izdaji formalnega pravnega vira spregleda družbena razmerja, ki bi morala biti pravno urejena

naknadna pravna praznina:

- razmerja, ki bi morala biti pravno urejena se pojavijo potem, ko je formalni pravni akt že izdan

delna pravna urejenost:

- za pravno praznino gre tudi v primeru ko so instituti le delno pravno urejeni

predmet pravne praznine:

- družbena razmerja, ki niso zajeta s splošnimi in abstraktnimi pravnimi pravili, a so tako pomembna, da bi morala biti pravno urejena

naloga pristojnega organa:

- pristojni organ mora pravno praznino zapolniti s posamičnim pravnim aktom
- temeljito pretehtati in oceniti ali je družbeno razmerje res predmet pravnega urejanja (*kaj je predmet prava*)
- ocena mora temeljiti na družbenem interesu in vrednotah
- ocena je odvisna od narave družbenih razmerij, ki so predmet pravne praznine

za pravno praznino gre če:

- gre za nepopolnost formalnega pravnega vira (*razmerje bi moralo biti pravno urejeno*)
- gre za nepopolnost, ki se ujema z načeli pravnega urejanja v določeni državnopravni urejeni skupnosti
- gre za nepopolnost, ki je nepopolnost na določenem ožjem pravnem področju

PRAVNOST PRAVNIH PRAZNIN

načelo delitve oblasti:

- zakonodajalec ustvarja pravna pravila
- sodstvo in uprava ta pravila uporabljata, konkretizirata, ne moreta jih ustvarjati, lahko jij dopolnjujeta, če to dopušča zakonodajalec, če gre za razlago zakona, v primeru pravnih praznin

načelo vladavine prava in pravne varnosti:

- načeli terjata da pravna odločitev v konkretnem primeru temelji na zakonu
- življenje pa narekuje, da je treba pravno urediti tudi primere, za katere ne najdemo ustrezne opore v zakonu
- normativna moč dejanskega: prednost pred vnaprejšnjo določitvijo pravnih pravil

ugotavljanje in zapolnjevanje pravnih praznin:

- način ugotavljanja in zapolnjevanja pravnih praznin ni poljubno
- najprej je treba ugotoviti ali sploh gre za pravno praznino

določitev obstoja pravne praznine:

- predpostavljamo, da je nepopolnost pravne ureditve izraz njene vsebinske zgradbe
- pravna praznina je tista nepopolnost pravne ureditve, ki pomeni vrzel v izvedbi pravne zasnove
- opraviti imamo z nepopolnostjo v zgradbi, ki je kot celota zasnovana in uresničena

- pri pravni praznini ne gre za pravno neurejeno področje, ki je kot celota ostalo neurejeno
- naloga pristojnega državnega organa:**
- da izhaja iz zakonodajalčeve zasnove
 - da ugotovi, kje in v kolikšnem obsegu je vrzel nepopolna
 - da vsebinsko nepopolnost napolni na temelju pravnih pravil in načel, kot jih je oblikoval zakonodajalec
 - pristojni organ le podrobneje izvaja kar je zasnoval že zakonodajalec, ostaja zvest vsebinski logiki prava

KLASIČNE PRAVNE PRAZNINE

definicija:

- nepopolnost v zasnovi pri izvedbi zakonske ureditve
- nepopolnost nikoli ne zajema celotnega pravnega področja ali njegovega pomembnega dela
- gre za vrzeli, ki zevajo v zakonsko urejenem sklopu družbenih razmerij
- za pravno praznino gre, če ni mogoče najti zakonsko vnaprej predvidenega pravnega pravila, s katerim je mogoče razrešiti pravno relevanten življenjski primer

zapolnjevanje praznin:

- praznine v zakonu zapolnjujemo glede na to ali so neposredno urejeni ali neurejeni primeri med seboj:
 - v bistvenem enaki – argumentum a simili ad simile
 - v bistvenem različni – argumentum a contrario
 - v toliko bistvenem neenaki, da jih je treba neenako pravno vrednotiti – argument teleološke redukcije
- skupni imenovalec vseh treh argumentov je načelo pravne enakosti

potek zapolnjevanja:

- pristojni državni organ, mora ugotoviti ali gre za pravno praznino in kako naj jo zapolni
- iz zakona lahko izlušči merila, s katerimi je mogoče reševati tiste primere, ki niso pravno neposredno urejeni
- če v zakonu te opore ne najde se mora opreti na merila, ki imajo širši pomen
- sodnik ne odloča namesto zakonodajalca, ampak ravna namesto njega tako, kot bi bil on zakonodajalec
- akt s katerim se zapolni pravna praznina je individualen in posamičen – velja za konkretni primer, vendar je naravno, da se bodo državni organi zgledovali po njem tudi pri drugih podobnih primerih
- tako lahko individualni pravni akt postane precedens in ga je mogoče označiti kot dejanski pravni vir

VRSTE KLASIČNIH PRAVNIH PRAZNIN

notranja pravna praznina:

- ni vsebinsko napolnjena, a jo je predvidel že sam zakonodajalec
- tako pravno praznino rešimo z analogio intra legem

tradicionalna zakonska praznina:

- soočeni smo s pravno relevantnim primerom, za katerega zakonodajalec ni predvidel pravnega pravila
- **analogia intra legem:** pravno praznino najlažje zapolnimo če ima neposredno neurejeni primer iste bistvene sestavine kot so izrecno predvidene za neposredno urejeni primer
- **argumentum a simili ad simile:** neposredno neurejene primere moramo enako pravno obravnavati kot neposredno normativno urejene primere, če se z njimi ujemajo v bistvenih lastnostih,
 - sklepamo, da pravna posledica velja za tisti konkretni dejanski stan, ki izpolnjuje izrecno navedene predpostavke zakonskega dejanskega stanu
- **argumentum a contrario:** neposredno neurejene primere moramo različno pravno obravnavati kot neposredno normativno urejene primere, če se z razlikujejo v bistvenih lastnostih
 - če konkretni dejanski stan ne izpolnjuje predpostavk zakonskega dejanskega stanu zanj ne velja pr.pоследica

prekrita pravna praznina: z

- zakon le navidezno ureja določen dejanski stan, praznino razrešimo s tem, da ji dodamo še izjemo od pravila

- argument teleološke redukcije: potrebno je, da prebijemo jezikovni pomen predpisa, ker šele tako dosežemo, da se utesnjeni pomen predpisa ujema z namenom, ki ga pravno pravilo ima
- argumenta ne smemo uporabljati, če interes terja, da moramo ravnati v mejah možnega jezikovnega pomena

PRAZNINE V ŠIRŠEM POMENU BESEDE

definicija:

- to so obsežnejša pravna področja, ki kot celota niso pravno urejena
- s tem imajo opraviti države, ki nastanejo na novo, ali če se tip ureditve v celoti kakovostno spremeni

nastanek države SHS in Kraljevine SHS:

- sprejeto načelo pravne kontinuitete, kraljevina ima 6 pravnih območij, ki ohranjajo svoje posebnosti,
- ko je sprejeta nova zakonodaja, Slovenija spada v območje avstrijskega prava na katerem velja ODZ

Kraljevina Jugoslavija:

- šele 1930 opravljena obsežna poenotenja, kljub temu, pa so razlike med območji velike

prehod iz Kraljevine Jugoslavije v FRLJ:

- uveljavljeno načelo pravne diskontinuitete,
- izdan Zakon o razveljavljanju pravnih predpisov – za neobstoječe so bili razglašeni pravni predpisi, ki so jih na v FRLJ izdali organi oblasti okupatorjev, s čimer se nastale obsežne pravne praznine
- Razveljavitveni zakon je pravnim prazninam izognil tako, da je v konkretnih zadevah pri neurejenih razmerjih napotil na predvojna pravna pravila, če niso bila v nasprotju z novo ustavo
- tako se je v Sloveniji uporabljal ODZ, ki je za nekatera neurejena vprašanja še vedno v rabi

osamosvojitve R Slovenije:

- ustavni zakon temelji na načelu pravne kontinuitete
 - prej veljavni formalni pravni viri ostanejo v veljavi, če so po vsebini takšni, da ne nasprotujejo slovenskemu pravnemu redu – smiselna uporaba
 - pristojni organ je dolžen zvezne predpise uporabljati neposredno če ugotovi:
 - da je zvezni predpis veljal od uveljavitvi Ustavnega zakona
 - na še niso bili sprejeti ustrezni novi predpisi
 - da zvezni predpis ne nasprotuje pravnemu redu RS
 - smiselna uporaba je povzročala težave tam, kjer je bila ureditev zastarela
 - republiški organi niso pristojni da bi te pomanjkljivosti odpravljali in popravljali
- zakonodajalec ima tudi v normalnih družbenih okoliščinah možnost, da neposredno pravno ne uredi določenih področij, ker lahko hkrati predvidi zanesljiva sredstva, kako naj bodo ta področja pravno urejena (*argumenti*)